

Umsögn lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu um frumvarp til laga um barnavernd, 78. mál, 158. löggjafarþing 2026-2027.

Til umsagnar eru ný heildarlög um barnavernd. Frumvarpið er endurflutt óbreytt og vísar lögreglustjóri til fyrri umsagna frá fyrra löggjafarþingi dags. 15. apríl og 19. maí 2026.

Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu vill koma á framfæri eftirfarandi athugasemdum við einstakar greinar frumvarpsins.

15. gr. Barnaverndarþjónusta sveitarfélaga

Í 2. mgr. 15. gr. er kveðið á um að barnaverndarþjónustu sé heimilt að leita aðstoðar sérfræðinga við meðferð barnaverndarmála eftir því sem þörf krefur. Lögreglustjóri leggur til að kveðið verði um, annaðhvort í lögnum sjálfum, eða greinargerð með frumvarpinu, að störf viðkomandi sérfræðings séu bundin því skilyrði að sérfræðingurinn starfi í umboði barnaverndarþjónustunnar og að lagaskilyrði 44. gr. nógildandi laga séu uppfyllt. Þar sem upplýsingaskylda lögreglu er samkvæmt lögnum bundin við barnaverndarþjónustuna sjálfa, er nauðsynlegt að fyrir liggi skýrt umboð eða staðfesting frá þjónustunni sem staðfestir heimild sérfræðingsins til að koma fram fyrir hennar hönd og sérfræðingurinn getur lagt fram með gagnabeiðni til lögreglu og/eða annarra stjórnvalda.

20. og 26. gr. Upphaf og lok barnaverndarmáls.

Ákvæði 20. og 26. gr. kveða meðal annars á um miðlun upplýsinga til tilkynnenda um upphaf og lok barnaverndarmáls. Lögregla sendir þúsundir tilkynninga á ári til barnaverndarþjónustu og yrði því mikil vinna ef gera ætti barnaverndarþjónustu skylt að tilkynna fagaðilum samkvæmt 8. gr. um að niðurstaðan sé sú að hefja ekki könnun eða að máli sé lokað. Hins vegar mætti skerpa á að barnaverndarþjónustu sé skylt að veita upplýsingar um hvort mál sé í vinnslu eða ekki, óski tilkynnandi eftir slíkum upplýsingum. Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu leggur áherslu á mikilvægi snemmtækrar íhlutunar. Að mati embættisins yrði farsælla að barnaverndartilkynningar sem ekki leiddu til könnunar máls eða vinnslu þess færu til þjónustumiðstöðva/velferðarsviða til að tryggja snemmtæka íhlutun og að þeir þjónustuaðilar fengju þessar upplýsingar í því augnamiði að þeim yrði þá þegar gert kleift að vinna að málefnum barnsins og stíga inn strax á fyrstu stigum. Vinnsla tilkynninganna yrði þá í raun víðtækari en hefðbundinna barnaverndartilkynninga, þ.e. nokkurs konar velferðartilkynning. Lagt er til að þessi vísun tilkynninga til vægari úrvinnslu yrði heimil almennt en takmarkaðist ekki við þau börn þar sem búið væri að samþykkja samþættingu.

58. gr. Fósturforeldrar.

Lögreglustjóri telur að vísa eigi til 91. gr. varðandi upplýsingagjöf til barnaverndaryfirvalda um fósturforeldra, en lögreglustjóri telur skorta á að ákvæðið kveði á um skyldu til að upplýsa um hagi fósturforeldra, s.s. sakaferil.

102. gr. Eftirlit barnaverndarþjónustu með sýningum og skemmtunum.

Í núgildandi lögum segir í 3. mgr. að börnum yngri en 18 ára sé óheimilt að taka þátt í nektarsýningum eða öðrum sýningum af kynferðislegum toga, en þó segir í greinargerð með frumvarpinu í umfjöllun um 102. gr. að ákvæðið sé óbreytt. Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu telur mikilvægt að lögin verndi börn frá því að taka þátt í sýningum eða keppnum sem sýna börn á kynferðislegan hátt.

105. gr. Brottnám barns, brot gegn nálgunarbanni o.fl.

Lögreglustjóri telur rétt að breyta orðinu „lögmæltum“ fyrirmælum í „lögmætum“ fyrirmælum í 1. mgr., enda er meiningin önnur. Lögmæt fyrirmæli er að fyrirmælin séu í samræmi við lög og hafi fullnægjandi lagaheimild. „Lögmæltum“ vísar til þess sem sjálf lögin mæla berum orðum um eða hefur verið ákveðið í lögum. Fyrirmælin um að víkja af heimili í 37. gr. laganna eru stjórnvaldsákvörðun. Ákvæðið mælir því fyrir um refsíabyrgð ef brotið er gegn slíkum fyrirmælum, að því gefnu að þau séu lögmæt, þ.e. uppfylli skilyrði laga.

Þá telur lögreglustjóri 3. mgr. ákvæðisins vera ofaukið, enda er refsíheimild í 2. mgr. þar sem kveðið er á um að brot gegn því að nema á brott barn skuli sæta *sektum* eða fangelsi allt að tveimur árum.

f.h.l.

Hildur Sunna Pálmadóttir,
settur aðstoðarlögreglustjóri.